

βαθύτατα ἐρριζωμένῃ τὴν πεποιθήσιν, ὅτι ἐν ἑαυτοῖς συγκεντροῦται ἡ ὑφίστη ὁδὸν καὶ θλίψις.

Ὁ ἔμπορος ὁ μετὰ τῆς ἡρεμίας καὶ ἀταραξίας τοῦ γήρους καταγράφων τὰς νεανικὰς αὐτοῦ ἀναμνήσεις δὲν ἀντιστρατεύεται μὲν οὐδ' αὖτε ἀμέσως κατὰ τοῦ κενηγόρου καὶ βρενθυομένου ἡρώτημοῦ, ἀλλ' ὁμως σκοπεῖ προφανῶς νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ ὡς κληρονομίαν ἄλλο τι ἰδεώδες οὐ συστατικὰ εἶναι ἐμπιστοσύνη εἰς τὸ μέλλον καὶ ὑποταγή εἰς τὸ ἀνήκουστον, πίστις ἐν τοῖς μικροῖς, ἐντιμὴς καὶ ἀδελφικὸς ἐργασίαι, ἀνάπτυξις τῆς παιδείας. Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἄρα ἰδεώδες φιλόπατρι· ὁ δὲ ἀγαπῶν τοὺς Ἕλληνας καὶ πιστεύων εἰς τὸ πολιτικὸν αὐτῶν μέλλον δὲν θὰ δυνήθῃ νὰ εὐχθῇ τι κάλλιον ἢ τὸ νὰ κατὰ τῇ δυνατόν ποτε τοιοῦτό τι ῥῆμα· ἡ ταχεῖα ἡθικὴ πρόοδος τοῦ ἔθνους διὰ τοῦ ἐξῆς παραδείγματος δύναται νὰ καταδειχθῇ προφανῶς, ὅτι ὡς αἱ ποιήσεις τῶν ἀδελφῶν Σούτσων ἐχαρακτήριζον τὴν τότε γενεάν οὕτω μετὰ πενήτηκοντα ἔτη ἡ μυθιστορία τοῦ Βικέλα ἐγένετο χαρακτηριστικὴ διὰ τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τῶν συγχρόνων αὐτοῦ.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ τοῦ Wilhelm Lang).

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΟΛΥΜΠΙΑΚΑΙ ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ

Μετὰ τὰ ἐν τῇ πρώτῃ μου ἐκθέσει¹ περιγραφέντα εὐρήματα ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς περιόδου ταύτης, πρῶτον σπουδαῖον εὕρημα ἐγένετο περὶ τὰ μέσσα Φεβρουαρίου πλησίον τοῦ Παλοπείου. Ἐκεῖ δηλαδὴ εἰς βάθος ἡμίσεως περίπου μέτρου εὐρέθη ἀρχαίαν πωγωνοφόρος κεφαλὴ φυσικοῦ μεγέθους, φέρουσα κράνος καὶ οὖσα ἀπείκασμα πολεμιστοῦ ἢ ἀθλητοῦ, ὥσπερ ἐκ τῶν ὑποκειμενικῶν γνωρισμάτων τοῦ προσώπου ἀριδῆλως καταφαίνεται. Ὑπὸ τεχνικὴν ἐποφινδύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὰ ἐν Μονάχῳ Αἰγινήτικῳ ἀγάλματα, καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητως ἔργον τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, ἥτοι τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος, διαφέρει ὁμως τούτων διὰ τὰ μαλακὰ καὶ εὐσαρκον αὐτῆς, ἀποτελοῦν ἄρα ἀντίθεσιν πρὸς τὰ τῆς Αἰγινίας Σχολῆς ἔργα. Ἀλλ' ὅχι μόνον ἕνεκα τῶν γνωρισμάτων τούτων ἀλλὰ καὶ ὡς τοσοῦτον ἀρχαῖον ἀπείκασμα προσώπου εἶναι σπουδαῖα καὶ μοναδική, τῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Φερεκύδης» γνωστῆς κεφαλῆς τοῦ Μουσείου τῆς Μεδρείτης οὗτης πιθανῶς οὐχὶ ἀρχαΐκῃς, ἐν πόσῃ δὲ περιπτώσει μεταγενεστέρως τῆς προκειμένης.

Ὀλίγας δὲ ἡμέρας ὑστερώτερον ἀνευρέθη πρὸς ἀνατολὰς τῆς Παλαίστρας, ὑπὸ τὸ ἀρχαῖον ἑδάφος, χαλκοῦν ἀρχαῖον ἀγκλματίον (ὑψ. 0, 15) παριστῶν γυμνὸν νεανίαν ἔχοντα τὰς χεῖρας προτεταμένας καὶ κραύοντα πιθανῶς

¹ Ἰδὲ φυλλάδιον «Παρνασσός» τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου 1880 σελ. 151.

νῶς κύμβαλα, καθὰ ἐμφαίνεται ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλας συγκρούσεως τῶν χειρῶν καὶ ἐκ τῶν ἐν ἀμφοτέροις ταῖς παλάμαις διατρήτων ὀπῶν. Εἶνε δὲ περίεργον τὸ ἀγαλμάτιον τοῦτο διὰ τὸ εὐμηκες καὶ λεπτὸν τῶν μελῶν τοῦ σώματος, διὰ τὸ ὅζυ τῶν ἐξεχόντων μελῶν καὶ μάλιστα τῆς ῥινὸς καὶ τοῦ πώγωνος, καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν μέχρις ὑπερφυσικότητος στροφὴν τῆς κεφαλῆς πρὸς δεξιὰν οὕτως, ὥστε ὁ πώγων ἔχει κάθετον πρὸς τὸν ὦμον διεύθυνσιν. Τὰ ὦτα δὲ κεῖνται ὑπεράνω τῆς φυσικῆς αὐτῶν θέσεως, ὅπερ ἀναπολεῖ ἡμῖν τὰ αἰγυπτιαῖζοντα ἔργα καὶ δεικνύει, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἀποβάλλωσι διὰ μιᾶς τὸν ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρόνοις ἐπικρατοῦντα αἰγυπτιαῖζοντα τύπον, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον καὶ βαθμηδόν. Καλλιτεχνικῶς δὲ ἐξεταζόμενον εἶνε τὸ ὠραιότερον τῶν μέχρι τοῦδε εὑρεθέντων ἐνταῦθα χαλκίνων ἀγαλματίων. Καὶ ἕτερον δὲ ἀγαλμάτιον (ὑψ. 0, 13) εἶνε ἀξίον μνησίας, εὑρεθὲν πρὸς Δ. τοῦ Πελοπείου καὶ παριστῶν γυμνὸν στρατιώτην φέροντα κνημίδας, θώρακα καὶ περικεφαλαίαν μετὰ ὑψηλοῦ καὶ μεγάλου λόφου.

Περὶ τὰ τέλη δὲ Μαρτίου ἀνευρέθη μακρὰν τῆς βορειοδυτικῆς γωνίας τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς ἡ κεφαλὴ τοῦ βρέφους Διονύσου, ὃν ὁ Ἑρμῆς φέρει ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος.¹ Τὸ εἶρημα τοῦτο εἶνε τῶν πολυτιμοτάτων τῶν ἐν τῇ Ἀλτεϊ γενομένων, ὅχι μόνον διότι συμπληροῦται οὕτω τὸ ἀριστούργημα τῶν σωζομένων ἔργων τῆς ἀρχαίας τέχνης, ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους, ἀλλὰ διότι εἶνε ἡ μόνη ἐκ τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς τῆς ἐλληνικῆς τέχνης εἰς ἡμᾶς περιελθοῦσα κεφαλὴ βρέφους. Προσαρμόζει δ' ἀκριβῶς τῷ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη εὑρεθέντι κορμῷ, ὅπερ εἶνε λίαν εὐχάριστον, καθότι δυσκόλως θὰ ἐπίστευέ τις, ὅτι ἡ κεφαλὴ αὕτη ἀνήκει ὅντως τῷ Διονύσῳ, ἅτε πολὺ ὑπολειπομένη τῆς τοῦ Ἑρμοῦ ὡς πρὸς τὴν ὠραιότητα. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἀνατομικὰς τινὰς δυσαναλογίας ἔχει. Οὕτω λ. χ. ἐν ᾧ ἡ ἀσφαλὴς ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Ἑρμοῦ στάσις, αἱ παρειαὶ καὶ μάλιστα τὸ κεκυρτωμένον ἥδη ὑπὲρ τὸ δέον ὑψηλὸν μέτωπον δεικνύουσι βρέφος ἀρκούντως ἀνεπτυγμένον, οἱ ὀφθαλμοί, ἡ ρίς καὶ τὸ ταπεινὸν καὶ ἀμόρφωτον εἰσέτι κρανίον εἶνε γνωρίσματα ἀπαλοῦ καὶ τρυφεροῦ βρέφους. Ἐτι δὲ, εἰς τὰ ἄκρα τῶν ὀφθαλμῶν μεταξὺ τούτων καὶ τῶν κροτάφων ὑπάρχει κοιλότης ἐκατέρωθεν, ὣν ἡ μὲν δεξιὰ εἶνε στρογγύλη, ἡ δὲ ἀριστερά μᾶλλον ἐπιμήκης. Αἱ ἀνωμαλίαι ὅμως αὗται δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήττωσιν ἀναλογιζομένους ὅτι δυσχερὴς εἶνε ἡ παράστασις βρέφους ἐν τῇ πλαστικῇ καὶ βραδέως ἐπελάβετο τοιούτου θέματος ἡ ἐλληνικὴ τέχνη. Ἄλλως ὁ ἡμέτερος καλλιτέχνης ἐξειργάσατο τὸ βρέφος ἀμελῶς, ἅτε πάρεργον ὃν αὐτῷ τὸ κύριον θέμα τοῦ Πραξιτέλους ἦτο ἡ παράστασις τοῦ Ἑρμοῦ, καὶ ἐνταῦθα ἔστρεψε πᾶσαν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ. Ἐν τούτοις καὶ περ ἀδικηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου Καλλιτέχνου ὁ μικρὸς Διονύσος, οὐχ ἥττον θέλγει ἡμᾶς διὰ τῆς ὠραίας του κόμης, ἀποτελουμένης ἐκ αἰλοκάμων βαινόντων κυματοειδῶς ἐκ τοῦ μέσου τοῦ κρανίου εἰς τὰ πέρα, 1

¹ Πρὸλ. φυλλάδιον Μαρτίου «Παρνασσος» σελ. 250.

ἐνθα συγκροτοῦνται διὰ ταινίας, καὶ διὰ τῆς παιδικῆς ἐκείνης ἀφελείας καὶ ζωηρότητος, μεθ' ἧς στηρίζων τὴν δεξιάν ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ φέροντος αὐτὸν ἄγγέλου τοῦ Διὸς, ὁρμᾷ, ἵνα ἀρπάσῃ διὰ τῆς ἀριστερᾶς ἀντικείμενόν τι (σταφυλήν;), ὅπερ ὁ Ἑρμῆς προτείνει αὐτῷ. Ἐλαττήριον τοσούτῳ θελκτικὸν εἶναι ἄριστον προϊόν τῆς ὑψηλῆς διανοίας καὶ θαυμασίας γλυφίδος τοῦ μεγάλου Πραξιτέλους τοῦ ζητοῦντος νὰ θέλγῃ τὸν θεατὴν διὰ τῆς χάριτος, τῆς ὠραιότητος, καὶ ἐν γένει διὰ τῆς κατ'ἐξοχὴν παρυστάσεως τῆς ἐξωτερικῆς ἀληθείας.

Ἐπὶ τοῦ στηλοβάτου δὲ τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς, ὑπὸ τινα ἐκτετοπισμένην πλάκα ἀνευρέθη κεφαλὴ Ἡρακλέους, ἀνήκουσα εἰς τὴν τοῦ Νερκίου λέοντος μετόπην τοῦ ναοῦ καὶ φέρουσα ἐπὶ τῆς κόμης καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἔχνη ἐρυθροῦ χρωματισμοῦ. Παρίσταται δ' ὁ ἦρως ἐν τῇ μετόπῃ ταύτῃ ἔχων τὸν δεξιὸν πόδα ἐπὶ τοῦ χαμαὶ κειμένου θηρίου καὶ στηρίζων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, κεκμηκῶς καὶ σύννους, οἷονεὶ μετὰ δέους ἀποδύλων εἰς οὓς ἔχει νὰ ἐκτελέσῃ εἰσέτι δεινοὺς ἀθλους.

Περὶ τὰς ἀρχὰς δὲ Ἀπριλίου ἀνευρέθη ἡ μετὰ τὸν Ἑρμῆν ὠραιότερα κεφαλὴ τοῦ ἡμετέρου Ὀλυμπικοῦ Μουσείου. Εἶνε δ' αὕτη ἡ κεφαλὴ τῆς ὀκλαζούσης Ἀκπιθίδας τοῦ δυτικοῦ αἰετώματος. Τὸ ἔντονον καὶ σαφὲς περιγραμμικ τοῦ προσώπου, αἱ μεγαλοπρεπεῖς αὐτοῦ μορφαί, ἡ ἀγρία ὁρμὴ, μεθ' ἧς ὁ κένταυρος ἀρπάζει τὴν λείαν τοῦ ἀπὸ τῆς μικρᾶς καὶ δασείας κόμης, αἱ ἐν τῇ οὕτως ἀνασπασθείσῃ κόμῃ ἀποτελούμεναι μεγαλοπρεπεῖς κυματωδεῖς πλόκαμοι, ἡ ἐπὶ τῶν γονάτων πτώσις τῆς παρθένου καὶ μετὰ τρόμου κλίσις τῆς κεφαλῆς πρὸς τὸ στήθεα, ἵνα ἀποφύγῃ τὴν κκοῦργον χεῖρα τοῦ ἄρπαγος, ταῦτα πάντα καταθέλγουσι καὶ ἐκπλήττουσι τὸν θεατὴν, ὅτε ὄντα προϊόν δαιμονίας τινὸς δυνάμεως τοιαύτης, οἷαν περιέκλειε καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις ἡ μεγάλη ψυχὴ τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου. Ἐν τῇ προκειμένῃ κεφαλῇ ἀναγνωρίζομεν ἄριστα τὸ ἔργον τοῦ πρὸς αὐτὸν τὸν Φειδίαν τολμήσαντος νὰ διαγωνισθῇ καλλιτέχνου Ἀλκαμένους, πᾶνδρὸς ἡλικίαν τε κατὰ Φειδίαν καὶ δευτερεῖα ἐνεγκαμένου σοφίης ἐς ποίησιν ἀγαλμάτων ὡς λέγει ὁ Πανσανίας.

Τὸ σπουδαιότατον δ' εὑρημα τῶν τελευταίων ἡμερῶν εἶνε ἡ κεφαλὴ τῆς Ἰπποδαμείας ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ αἰετώματος, προσαρμόζουσα ἀκριβῶς τῷ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῶν ἀνασκαφῶν εὑρεθέντι κορμῷ. Ἡ καλλίστη διατηρουμένη κόμη ἀποτελεῖται ἐκ πλοκάμων βαινόντων ἐκ τοῦ μέσου τοῦ κρανίου εἰς τὴν περιφέρειαν καὶ ληγόντων εἰς ἑλικας. Τοιαύτην δὲ ἐργασίαν καὶ διάταξιν ἔχει καὶ ὁ φαλακρὸς ἐκεῖνος γέρων τοῦ αὐτοῦ αἰετώματος, ὅπερ εἶνε λίαν σπουδαῖον, καθόσον τινὲς εἶχον ἰσχυρισθῇ, ὅτι ὁ γέρων οὗτος δὲν ἀνήκει τῷ αἰετώματι.

Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης βλέπει ὁ ἀνιχνώστης ὅτι τὰ σπουδαιότατα εὑρήματα τῶν τελευταίων μηνῶν εἶνε κεφαλαί. Τοῦτο δὲ εἶνε μέγα εὐτύχημα διὰ τὴν ἐπιστήμην τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης, διότι διὰ τῆς σπουδῆς καὶ

συμπαράβολῃς τῶν κεφαλῶν τούτων, ἰδίως τῶν ἀμφοτέρων τῶν ἀετωμάτων καὶ τῶν μετοπῶν τοῦ ναοῦ, πολλὰ καὶ σπουδαῖα μανθάνομεν.

Ἐν ἀρχαίᾳ Ὀλυμπίᾳ, μηνὶ Μαίῳ ἀρξάμενω.

Π. ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ.

ΟΡΟΣ ΜΟΥΝΥΧΙΑΣ

Σπουδαιότατον ἀγγελικὸν καὶ πάλιν ἔχομεν διὰ τὴν τοπογραφίαν τοῦ Παιραιῶς καὶ ἰδίᾳ τὴν οὕτω μέχρι τινὸς ἀμφισβητηθεῖσαν θέσιν τῆς Μουνυχίας. Πρὸ δύο ἀκριβῶς ἐτῶν Νικόλαός τις Σοφίος ἢ Νικολῆς Γοιριγώτης ἔσκαπτεν εἰς θεμελίωσιν οἰκίας κατὰ τὸ Β. Δ. τοῦ λόφου τῆς Καστέλλας, παρὰ τὴν θέσιν «Μένδραις τοῦ Βάβουλα», κατὰ τὸ βορειότατον ἄκρον τῆς ὁδοῦ Κουντουριώτου. Ἐκεῖ εἰς βάθος μικρὸν 1 καὶ $\frac{1}{2}$ περίπου μέτρου, εὔρε το ἀρχαῖον ἔδαφος καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοίχους δύο γωνίαν ἀποτελοῦντας, κατ' ἀνατολὰς ἔχουσιν τὸ ἀνοιγμα, τῶν δὲ τοίχων τὸν μὲν ἀπὸ Ν. πρὸς Β. τὸν δὲ ἀπὸ Α. πρὸς Β. διευθυνόμενον. Ἐξώθεν ἀμφοτέρων τῶν τοίχων εὐρέθησαν λείψανα ὁδοῦ λιθοστρώτου, ὡς καὶ ἄλλοι πολλοὶ εἶδον καὶ ὁ ἰδιοκτήτης μαρτυρεῖ, κατὰ δὲ τὸ ἄκρον τῆς ἀπὸ Ν. πρὸς Β. γραμμῆς καὶ ἐγγὺς τῆς διασταυρώσεως τῶν παλαιῶν ὁδῶν ἔκειτο λίθος ἐνεπίγραφος, κατὰ χώρον ἱστάμενος ἐν ἐπίτηδες ἐν τῷ βράχῳ τετμημένῳ κοιλώματι.

Ταῦτα εἶδε τότε ὁ καθηγητὴς κ. Εὐάγ. Κορινιώτης καὶ τὴν ἐπιγραφὴν ἀντέγραψεν, ἀλλ' ἀπολέσας αὐτήν, ὑπέδειξε μοι τὸν τόπον, ἐνθα ζητήσας εὔρον αὐτὴν κειμένην ἀνωτάτην βαθμίδᾳ κλίμακος πρὸς τὸ ὑπάγειον τῆς αὐτῆς οἰκίας φερούσης. Εὐτυχῶς ὅμως ἦτο ἐστραμμένη οὕτω προνοητικῶς ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότη, ὥστε ἡ κυρία ὄψις τοῦ λίθου κεχωσμένη νὰ μὴ πάθῃ τι. Ἀνατρέψας ἐξήγαγον λίθον ἐγγώριον κανονικῶς τετμημένον, μήκος 1,18 ἔχοντα, πλάτος 0,39 καὶ πάχος 0,23. Κατὰ τὸ ἕτερον τῶν ἁκρῶν, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφὴ, εἶνε ἐπιμελέστατα ἐργασμένος, ὡς οὐδεὶς ἴσως τῶν μέχρι τοῦδε ταιούτων ταιούτην ἐπιγραφὴν φερόντων λίθων· μόνον δὲ τὸ μέρος, ὅπου ὁ ἔβδομος στίχος, δὲν φέρει τὴν τελευταίαν ἐργασίαν, ὡς μετὰ βασις τρόπον τινὰ πρὸς τὸ ἐξῆς κάτω τραχὺ καὶ ἄξεστον τῆς στήλης, καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπελόγιζεν ἴσως ὁ τεχνίτης ὅτι θὰ κατήρχετο ἐκεῖ.

Εἶνε δ' ὁ λίθος τῶν συνήθων ἔρων, φέρων εἰς ἐπτὰ στίχους ἐπιγραφὴν δηλωτικὴν τοῦ σημείου ἐνθα ἴστατο. Τῶν στίχων τούτων ὁ πρῶτος εἶνε ὅλως βεβλαμμένος, ὀλίγα μόνον, ἀλλ' ἀσφαλῶς διὰ τοῦς ἡσκημένους πως ὁδηγοῦνται εἰς ἀναπλήρωσιν ἔχνη φέρων. Φαίνεται δηλ. μετὰ τὸ ἄλλεῖπον πρῶτον γράμμα, τὸ κάτω ἡμισυ τοῦ Χ, μετὰ τοῦτο μικρὰ τις κάθετος κεραία καὶ ἀρχὴ πλαγίας πρὸς ταύτην, τὸ κάτω βεβλῶς ἡμισυ ἀρχαικοῦ Ρ, μεθ' ὃ μικρὸν μέρος ἑτέρου στοιχείου, τοῦ Ι βεβλῶς, ἔπειτα ἄλλου γράμματος κεραία καὶ ἐν τέλει θέσις δι' ἐν ἀκόμῃ γράμμα κατὰστραφέν μετὰ τῆς ἀπο-

κοπείσης γωνίας τοῦ λίθου. Τοῦ δευτέρου στίχου ἑλλείπει τὸ πρῶτον γράμμα, ἔχνη ὅμως βαθέως κεκαρκαγμένου ἀρχαίου Σ καταλείπον· ὀλίγον δὲ βεβλαμμένον τὰ ἄνω εἶνε καὶ τὸ τελικὸν τοῦ αὐτοῦ στίχου Σ. Τοῦ πρώτου γράμματος τοῦ τρίτου στίχου, τοῦ Η δηλ. ὡς δαπέος πνεύματος ἑλλείπει τὸ πρὸς ἀριστερὰν ἥμισυ, τὸ δὲ πρῶτον τοῦ τετάρτου οὕτως εἶνε ἀποκεκομμένον, ὥστε δὲν ἀφίνει ἀμφιβολίαν τῆς ὑπάρξεως. Πακτίθῃμι πιστὸν ἀπεικόνισμα τοῦ ὅρου

τὸ δὲ ὅλον μετὰ τῆς συμπληρώσεως καὶ τῆς ἐρμηνείας ἔχει ὡς ἑπεται

[Α] χ [ε] ι [τ ε]

[ε] δετε

[Η] οδοτε

[ι] δε Η ε Μ

ονιχία

ς ἐστίνε

μ.ησις

ἦτοι:

Ἀχρι τῆ

ςδε τῆς

ὁδοῦ τῆ

δε ἡ Μ

ουνιχία

ς ἐστὶ νέ

μ.ησις.

Αὕτη μετὰ τῆς πρὸ ἐτῶν εὐρεθείσης ἐν τῇ οἰκίᾳ Σαχτούρη κατὰ τὰ Ὑδρακί-
κα, εἶνε αἱ μόναι μᾶλλον λόγου ἄξιοι, ὡς οὐ μόνον γνωστόταται τὴν προέ-
λευσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀκριβῶς γνωστὴν τὴν θέσιν, ἣν ὠρίζον, ἔχουσιν.

Ἐπὶ τῆς σήμερον ἐκδιδομένης ἀξιοσημείωτος ἡ ἐπιμέλεια τῆς ἐργασίας
τοῦ μέρους τοῦ λίθου, ἐφ' οὗ ἡ ἐπιγραφὴ, ἀλλὰ καὶ ἡ προσοχὴ καὶ μετὰ με-
γίστης κανονικότητος ἀκρίβεια τῆς ἀποτυπώσεως τῶν γραμμάτων. Τὸ δὲ
μᾶλλον ἀξιοσημείωτον, τὸ δυσκολίαν τινὰ δυνάμενον νὰ παράσχη ὡς πρὸς
τὴν γραφὴν, καὶ ὅπερ δις καὶ τρίς ἠνάγκασέ με νὰ ἐπισκεφθῶ τὸν λίθον, ἐ-
πειδὴ πάντοτε ἐφοβούμην ἐσφαλμένην ἐκδοχὴν κατὰ τὴν πρώτην ἀντίληψιν,
εἶνε τὸ ἐν τῷ ἐβδόμῳ στίχῳ Η ὡς καθαρὸς φθόγγος η, ἐν ᾧ προηγουμένως ὡς
δασὺ ἐμφανίζεται πνεῦμα ἀντὶ δ' αὐτοῦ κεῖται τὸ Ε κατὰ τὴν πρὸ Εὐκλεί-
δου γραφὴν.

Καὶ οὕτως εὗρομεν ἀσφαλὲς ὄριον τῆς Μουνυχίας κατὰ τὸ Β. Δ. πέρας
αὐτῆς. Γενομένων δ' ἤδη τῶν δεουσῶν παραστάσεων ἀναμένομεν τὴν μετα-
κόμισιν τοῦ ὄρου εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Πειραιῶς.

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 18 Μαΐου 1880.

ΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ

καθηγητὴς τοῦ ἐν Πειραιεὶ Γυμνασίου.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αἱ ἐν τῷ κατὰ τὴν χερσόνησον Πειραιῶς ἀνευρεθέντι ἀρχαίῳ θεάτρῳ, τῷ
ὑποδεικνυμένῳ μὲν ὑπὸ τινων περιηγητῶν ὑπὸ πολλῶν δὲ καὶ ἀντ' ἄλλου
κτιρίου ἐκλαμβανομένῳ καὶ ἐν πολλῇ μέχρις ἐσχάτων διχογνωμίᾳ τοὺς πολ-
λοὺς κρατοῦντι, δραστηρίως προβᾶται γενναῖον ἀνέδειξαν μέρος αὐτοῦ. Μετὰ
τὴν ἀνεύρεσιν δηλ. τῆς σωζομένης γραμμῆς τῶν δύο τόξων, ἣν ἤδη προανήγ-
γειλα, ἡ ἔρευνα ἐτράπη διὰ καταλλήλου τάφρου πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἐφάνε-
το ἡ θέσις τῆς ὀρχήστρας καὶ πληρέστατα ἐκανοποίησε τὰς προσδοκίας πάν-
των. Διότι μετὰ διακοπὴν τινὰ τῆς συνεχείας τῶν λίθων τῶν τόξων, ἐν ᾗ
ὁ μαλακὸς κατακλινὴς βράχος παρουσιάσθη ἐσκαμμένος κλιμακῆδόν, εὗρέθη
εἰς τὸ ἄκρον τῆς κλιμακοειδοῦς σκαφῆς κατὰ χώραν κεείμενος λίθος τετράγω-
νος καλῶς εἰργασμένος, ὅστις ὡς ἡ μετὰ ταῦτα ἔρευνα ἀπέδειξεν, ἦν ἡ ἀρ-
χὴ μιᾶς τῶν μεταξὺ τῶν κλιμάκων κερκίδων.

Εὐθὺς μετὰ ταύτην παρουσιάσθη, κατὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε διεύθυνσιν βα-
θρὸς πλάτους 1,42, ἡ προτελευταία τοῦ κοίλου καὶ μετὰ ταύτην πλατυ-
τέρα αὐτῆς ἡ τελευταία, πλάτους 1,89 φερόμεναι τοξοειδῶς πρὸ τῆς τε-
λευταίας δὲ ταύτης ἀνευρέθη ἄνοιγμα τοξοειδὲς 1,83 μήκους, 0,74 πλά-
τους καὶ 1,00 βάθους ἀνήκον εἰς τὸ ἀναφανέν μέρος τοῦ περὶ τὴν ὀρχήστραν
ὁδωγωγείου. Τὰ σημεῖα ταῦτα ὠδήγησαν εἰς περαιτέρω πρὸς Β. ἀναζήτη-

σιν τῆς συνεχείας αὐτῶν, ἥτις τῷ ἄντι ἀνευρέθη τραπίσης τῆς σκαφῆς κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος. Παρηκολούθησαν δηλ. αἱ δύο τελευταῖαι τοξοειδεῖς γραμμὴ καὶ εὗρέθη τὸ τέρμα αὐτῶν κατὰ τὴν πρὸς Α. στροφὴν, ἀνευρέθησαν καὶ τὰ λοιπὰ μέχρι τοῦ τέρματος τούτου ἀνοίγματα τοῦ ὑδραγωγείου καὶ ἔπειτα προσέβη ἡ σκαφή πρὸς τὰ ὑπὲρ τοὺς δύο ἀναβαθμοὺς μέρη, ὅπου παρουσιάσθησαν καὶ ἄλλαι ἀρχαὶ κλιμάκων οἷα ἡ ἄνω μνημονευθεῖσα, καὶ αἱ διὰ μέσου ἐπὶ τοῦ βράχου κεκομμέναι κερκίδες λίαν ἐφθαρμέναι ὥστε νὰ μὴ φαίνεται ἐν τὰ ἐδῶλια ἦσαν ἐπὶ τοῦ βράχου ἐσχηματισμέναι ἢ πρόσθετα (μᾶλλον δὲ δεκτὸν τὸ δεύτερον τοῦτο ὡς καὶ ἄλλα σημεῖα περικαλύψεως τοῦ θεάτρου δεικνύουσιν). Ἐφάνησαν λοιπὸν πλέον μέχρι τῆς σήμερον κερκίδες ἐπτὰ μήκους 2,70 κατὰ τὸ κάτω στενότερον πέρας, ὅκτω δὲ μεταξύ τούτων ἀνοίγματα κλιμάκων, ἐξ ὧν μόνον αἱ τέσσαρες διατηροῦσι τὴν ἀρχὴν ἥτοι λίθον μήκους 1,05, ὕψους 0, 23 καὶ πλάτους 0, 93. Πέραν τοῦ κατωτάτου ἀναβαθμοῦ ἐφάνη τὸ πλεῖστον τοῦ ὑδραγωγείου μετὰ 10 ἀνοιγμάτων ὁμοίων καθ' ὅλα τῷ ἄνω σημειωθέντι, χωριζομένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ λίθου 0, 69 πάχους.

Καὶ ταῦτα μὲν μέχρι τοῦ ὑδραγωγείου· ἀπὸ δὲ τούτου ἐκκρίσθη τὸ πλεῖστον τῆς ὀρχήτρας ἐπὶ τοῦ βράχου ἐσχηματισμένης ἀλλὰ λίαν ἀνωμαλίου τὴν ἐπιφάνειαν, πέραν δὲ τούτης μετὰ τὸ τέρμα τοῦ κοίλου ἀριστερῶς τὸ ἀνοίγμα τῆς ἀριστερᾶς παρόδου πλάτους 4, 40 τεματιζόμενον εἰς τὸν ἀναφαινέντα τοῖχον τῆς σκηνῆς ἢ μᾶλλον διὰ γραμμὰ τοῦ τοίχου τῆς σκηνῆς, τὸ ἐκ μακράρου δηλ. ὑψηλίου κατώτερον μέρος τοῦ τοίχου τούτου, ὅστις φερόμενος ἀπὸ Β. πρὸς Ν. ἀντικρὺ πρὸς τοῦ ἄκρου τοῦ κοίλου καμπτόμενος εἰς γωνίαν διευθύνεται εἰς μήκος 2,79 πρὸς ἀνατολὰς, ἐκεῖ δὲ καὶ πάλιν σχηματίζων ὀρθὴν γωνίαν ἀναλαμβάνει τὴν προτέραν διεύθυνσιν, ἕως φθίσῃ εἰς τὸ ἕτερον πέρας τοῦ κοίλου, ὅπου δὲν ἀπεκαλύφθη, ἀλλὰ φαίνεται πρὸς τετμημένον ἐν τῷ βράχῳ, τῆς τομῆς τούτης ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς καίμενης τῷ εὐρεθέντι ἀριστερῷ τοῦ κοίλου πέρατι. Ἡ μακρυκρίνη αὕτη βάσις φέρει ἔχνη γομφώσεων, ὅπας δηλ. τετραγώνους καὶ γραμμὰς ἀπ' αὐτῶν, κατὰ σύμμετρα διαστήματα, πρὸς δὲ τούτοις παρουσιάζει ἀπὸ σημείου εἰς σημεῖον ἀκατέργαστον καὶ τραχυτέραν τὴν ἐπιφάνειαν, ταῦτα πάντα δηλωτικὰ τῆς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀνυψώσεως τοῦ τοίχου τοῦ προσκηνίου, ἔχει δὲ πᾶχος 0, 35.

Ὅπισθεν τοῦ τοίχου τοῦ προσκηνίου ἀφίνοντες διάστημα μέτρων δύο καὶ εἴκοσιν ἐκκτοστῶν καὶ παραλλήλως πρὸς τοῦτο λίθοι ἐγγύριοι ἀποτελοῦσι τὸν τελευταῖον τῆς σκηνῆς τοῖχον ἐπεριδόμενον ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν κατ' εὐθείαν τεμνομένου βράχου μέχρι τοῦ ὁποίου ἀποτελεῖται διάστημα ἑνὸς μέτρου καὶ 72 ἐκκτοστῶν. Τὸ δὲ τελευταῖον ὀπισθεν τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου ὀρίζεται κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ὑπὸ τοῦ τετμημένου κατὰ γωνίαν βράχου, ὅστις ἀναφαίνεται εἰς ἱκανὴν ἀπὸ τοῦ τελευταίου τοίχου ἀπόστασιν καὶ ἐν-

τιστοιχεῖ πρὸς τὸ ἕτερον ἄκρον τὸ μὴ ἀποκαλυφθὲν ἔτι πρὸς λίθον ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς κατὰ χώραν κείμενον.

Ἡ ἀνώμαλος τῆς δοχῆστρας ἐπιφάνεια, αὐτὰρ ἀνώμαλος περὶ αὐτὴν καὶ μεταξὺ ταύτης καὶ τοῦ ὑδραγωγείου, τὰ μέγιστα ἀνοίγματα τοῦ ὑδραγωγείου οὐ μόνον ἄνευ καλύμματος ἀλλὰ καὶ ἄνευ ἵχνους χείλους ἢ ἐξοχῆς εἰς ὑποστήριξιν πώματος, ἢ ἀνώμαλος θέσις τῶν λίθων ἐν τοῖς δύο ἐστρωμένοις ἀναβαθμοῖς, ἢ προσεξοχή μάλιστα τῶν λίθων τοῦ τελευταίου, ἔτι δὲ καὶ αἱ προσέχουσαι καὶ ὑψηλότεραι οὖσαι τῆς ἐπιφανείας τῶν κερκίδων ἀρχαὶ τῶν κλιμάκων πείθουσίν πως ὅτι, πάντῃ τὰ μέρη ταῦτα ἔφερον καὶ ἕτερα ἐπικαλύμματα ἀποκρύπτοντα τὰς ἀνωμαλίας ταύτας. Τὴν ιδέαν ταύτην ἐνισχύει περισσότερον λίθος ἐρριμμένος ἐν τῷ διακένῳ τῆς παρόδου, ὃν καθαρῶς τῶν καλυπτόντων χωμάτων, ἕνεκα ὑπονοιῶν, ὅς παρεῖχε μοι τὸ ὅλον αὐτοῦ, εὖρον φέροντα τὸ σχῆμα ὁμοίον πως τῷ τῶν ἐδωλίων τοῦ Διονυσιακοῦ θεάτρου· ἔχει δὲ τὸ ὅλον μὲν πλάτος 1, 24 ἐκ δὲ τῶν τριῶν υποδιαίρεσεων εἰς ἃς εἶνε διακεχωρισμένος, δύο δηλ. ἐξεχουσῶν ἐπιφανειῶν καὶ τοῦ μεταξὺ ταπεινοτέρου διαστήματος, ἢ μὲν ἔχει πλάτος 0, 36 ἢ ἑτέρα 0, 27 καὶ τὸ ἐν μέσῳ διάστημα 0, 60, φαίνεται δὲ ἁρμόζον τὸ τεμάχιον τοῦτο ὡς πρὸς τὸ πλάτος εἰς τὸν δεύτερον ἀναβαθμόν. Πῶς ὁμῶς καὶ τοῦτο ἦτο διατεθειμένον, διότι δὲν εἶνε δυνατόν μόνον ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦτο νὰ ἀποτελέσῃ ἐδῶλιον, ἀναμένομεν νὰ δείξωσιν αἱ περαιτέρω ἐρευναι, εἰς ἃς χωρεῖ ἡ ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία μετὰ δραστηριότητος, καὶ τὰς ὁποίας μετὰ μεγίστου ἐνδιαφέροντος παρακολουθοῦσι πάντες οἱ φίλοι τῆς ἀρχαιότητος.

Ἐν Πειραιεὶ τῇ 25 Μαΐου 1880.

ΙΑΚ. Χ. ΔΡΑΓΑΤΣΗΣ

καθηγητὴς τοῦ ἐν Πειραιεὶ γυμνασίου.

ΜΥΚΗΝΑΙΟΝ ΞΙΦΙΔΙΟΝ

Μεταξὺ τῶν μυκηναίων ξιφῶν καὶ ἄλλων ὅπλων ὑπάρχει καὶ τι ξιφίδιον, ἔχον σπιθαμῆς μέγεθος. Τὸ ξιφίδιον τοῦτο περιεκαλύπτετο ὑπὸ παχυτάτου στρώματος ὀξειδώσεως καὶ μόνον εἰς τὴν μετὰ τῆς λαβῆς συναρμολογίαν του ἐφάνοντο καθαρῶς πέντε χρυσοῦ ἥλοι. Τὸ λοιπὸν παρίστα ἄμορφον ὄγκον, εἰς ἓν ἄκρον τοῦ ὁποίου μόλις διεκρίνοντο ἀμυδρὰ ἵχνη ἐμπικίστου ἢ χρυσοκολλήτου γραφῆς. Οὐδεὶς ὁμῶς προέβλεπεν ὅτι ἐν τῇ λεπίδι τοῦ αὐτοῦ ὑπῆρχε λαμπρὰ καὶ σῶα λεοντομαχίας παράστασις κατέχουσα ἀπασαν τὴν λεπίδα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐγχειριδίου. Ὁ κ. Α. Κουμανούδης ὑποπτεύσας τὸ εὔρημα, ἤρχισεν, ὡς γράφει ἡ *Παλιγγενεσία*, μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ πλειοτέρως ἐπιμονῆς νὰ καθαρῶς τὴν λεπίδα, καὶ διὰ μυρίων μέσων κατάρθωσε νὰ ἀποδείξῃ τέλος καθαρώτερον τὸ μικρὸν ἐκεῖνο ἀριστοῦργημα τῆς τέχνης τῶν ἀπωτάτων ἐκείνων χρόνων. Ἴδού δὲ τί παρίστα ἡ μικρογραφία αὐτῆ. Ἐπὶ

ἐμβαδού βαθέος φκίου χρώματος παρίστανται τὰ ζῶα ἐπὶ χρυσοῦ. Εἶναι δὲ ταῦτα τέσσαρες ἄνδρες πελαίωντες κατὰ τριῶν λεόντων, ὧν οἱ δύο ἀπεχώρησαν ἤδη τῆς πύλης.

Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἄνδρες φέροντες μεγάλους θυρεοὺς καὶ μικρὰς λόγχας ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ ἐνὸς τῶν λεόντων, ὅστις ἐφορμᾷ κατ' αὐτῶν. Καὶ εἰς μὲν τῶν ἀνδρῶν πίπτει ἐν τῇ πύλῃ τρύπη ἐκτάδην κατὰ γῆς, ἕτερος ἐμπήγει τὴν λόγχην του εἰς τὸ σῶμα τοῦ λέοντος, οἱ δὲ λοιποὶ δύο ἐτοιμάζονται νὰ ἐμπήξωσι τὰς ἰδικὰς των εἰς τὸ σῶμα τοῦ θηρίου. Τὰ γυμνά σώματα τῶν ἀνδρῶν εἰσὶν ἐκ χρυσοῦ, αἱ δὲ βραχεῖαι περισκελίδες των εἰσὶ κατεσκευασμέναι ἐξ ἀργύρου. Τὸ ἔμπικτον τοῦτο εἶναι μετὰ πολλῆς ἀκριβείας καὶ ὑπομονῆς εἰργασμένον, τὸ δὲ διάγραμμα τῆς ὅλης συνθέσεως ἔχει ἀρχαῖκόν τὸν ῥυθμόν· πασαι δὲ αἱ κινήσεις εἰσὶ λίαν ζῶησιν καὶ ἄνετοι. Εἰς τὸ ἕτερον μέρος τῆς λεπίδος παρίσταται ἀτεχνότερον λέων συλλαμβάνων ἑλαφον. Ἐκ τῆς θέας τοῦ ἱφιδίου τούτου πείθεται πᾶς τις περὶ τῆς ἀξίας ἣν ἀπέδιδον οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὰ ὄπλα των, καὶ περὶ τῆς πολυτελείας μεθ' ἧς ἐκόσμων αὐτά.

ΑΝΑΓΚΑΦΑΙ ΤΗΣ ΦΑΡΝΕΣΙΝΗΣ

Ὁ διευθυντῆς τῆς ἐν Ῥώμῃ Γαλλικῆς ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς κ. Geffroy ἐξακολουθεῖ ἀνακοινῶν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν Γραμμάτων ὅ,τι νέον προέχουσιν εἰς φῶς αἱ ἀπὸ πολλοῦ κατὰ τὴν Φαρνεσίην ἐνεργούμεναι σκαφαί, περὶ ὧν καὶ ἐν τῷ *Παρνασσῷ* ἔχει κατ' ἐκτενέστερον γίνεαι ὁ πρόσθεν λόγος. Ἐκ τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ κ. Geffroy ἀναγράφουμεν ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς. Ἐγένετο τελεία ἡ ἀποκάλυψις καλλίστου τάρου ὑπογείου ἔχοντος μῆκος μὲν 4 μέτρων καὶ 75 ὑφεικτομέτρων, πλάτος δὲ 4 μέτρων καὶ 12 ὑφεικτομέτρων καὶ ὕψος 3 μέτρων. Ὁ τάφος οὗτος ὁ ὑπόγειος περιέχει σηκοὺς εἴτε κοιλώματα ἐντοίχια, ἐν οἷς εὗρέθησαν τρεῖς κέλπαι κατὰ τρόπον ἀξιόλογον ἐξεργασμέναι, ἐπὶ δὲ τῆς μιᾶς τῶν καλπῶν τούτων ἀνεγνώσθη ἡ ἐπιγραφὴ *Ossa A. Crispini Caerionis*. Τοῦ ὑπογείου τὸ δάπεδον ἀποτελεῖται ἐκ μωσαϊκοῦ λευκοῦ χρώματος ἄνευ γραφῆς τινος, πλὴν τινος κύκλου ἐν τῷ μέσῳ. Εὗρέθησαν δ' ἐν τῷ τάρῳ οὐκ ὀλίγα ἀγάλματα καὶ τινεὶ καλὴ προτομὴ νεκρῆς γυναικός. Πλὴν δὲ τούτων ἀνευρέθησαν καὶ κέλπαι ἐν τοῖς σηκοῖς ἐσφραγισμέναι καὶ ἄλικοι καὶ ἐπιμελῶς γεγλυμένοι, περιεῖχον δὲ ὅστ' αὐ καὶ κόνιν, ἐν μιᾷ δ' ἐξ αὐτῶν ὑπῆρχον καὶ τρεῖς δακτυλίδες. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων ἀνεφάνησαν ἐπιγραφαὶ ἐκ τῶν λεγομένων *graffiti*, τὰς ὁποίας προσεπάθησαν νὰ ἀποσπᾶσωσιν ἐκείθεν καὶ ἐπιγραφαὶ δὲ τοῦ κοινοῦ τρόπου ἐφάνησαν, ἐξ ὧν δύο ἀνεγνώσθησαν καθαρῶς λέγουσιν *Caerion* καὶ *Sulpicius Platorinus*. Ἡ ταφὴ φαίνεται ἀνερχομένη εἰς τὸν α' αἰῶνα τῆς αὐτοκρατορίας, ἐν μάλιστα τῶν εὗρεθέντων ἀγαλμάτων φέρει ἔχνη χρυσώσεως ἐπὶ τῆς

κόμης καὶ ὑπενθυμίζει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου. Καὶ μακρὰς τινος ἐπιγραφῆς τὴν ἀρχὴν ἐκκλίνας ἀπὸ τῶν χωμάτων ἐλπίζεται δὲ ταχέως καὶ ὅλος ὁ χώρος, ὃν κατέχει ἡ ἐπιγραφή νὰ καθαρῇ, δὲν ὑπάρχει δ' ἀμφιβολία ὅτι οὕτω θὰ χυθῇ πολὺ φῶς ἐπὶ τοῦ ὅλου εὐρήματος.

Πάντα τὰ ἐν τῇ ὑπογείῳ ταύτῃ ταφῇ εὐρεθέντα ἀντικείμενα θὰ κατατεθῶσιν ἐν τῷ λεγομένῳ Τιβερίνῳ Μουσείῳ, λέγεται μάλιστα ὅτι θὰ γείνη ἀπόπειρα νὰ ἀναστηθῇ ἐν τῷ Μουσείῳ ἐκεῖνῳ ὅλος ὁ τάφος, ἐν ᾗ εὕρισκετο ὑπὸ τὴν γῆν καταστάσει.

Σ. Κ. Σ.

ΕΙΔΗΞΕΙΣ

Αἱ τοῦ Γερμανοῦ ἀρχιτέκτονος Βὸν ἔρευναι ἐν τοῖς Προπυλαίοις ἐξακολουθοῦσι μετ' ἐπιτυχίας. Πλὴν ἄλλων πορισμάτων εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἰδίως ἀφορώντων, κατ' αὐτὰς εὔρε πάλιν ἔσθθεν τῆς κάτω πύλης τοῦ Βευλῆ ἐν ἐντετοιχισμένον βῆθρον ἔχον γλυφὴν ἀξιόλογον ἀρματηδευρίας. Βλέπομεν τέθριππον ἄρμα καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἡνίοχον νεκρικὰν ἐν χιτῶνι ποδῆρει, ὀπίσω δὲ αὐτοῦ ἐν στάσει λίαν κεκνημένην γυνὸν τινα πολεμιστὴν, μὲ ἀσπίδα ὀμῶς καὶ κράνος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἴσως τὸν καλούμενον παρ' Ἀθηναίοις ἀποβάτην. Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι αἱ ἡνίκαι τῶν ἵππων οὐδόπως φαίνονται διὰ γλυφῆς δεδηλωμένοι μετὰ τῶν προτεταγμένων χειρῶν τοῦ ἡνιόχου καὶ τῶν κεφαλῶν τῶν ἵππων· ἤτέον ἄρα, ὅτι θὰ ᾔσάν ποτε ἐξωγραφημένοι, τὸ δὲ χρῶμα ἐξέλιπε τῷ χρόνῳ. Ἄλλο βῆθρον ἐντετοιχισμένον αὐτόθι ἐφάνη ἔχον τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν τῶν χρόνων τοῦ δ' πρὸ Χρ. αἰῶνος·

ΙΠΠΑΡΧΗ ΜΑΝΤΙΘΕΟ ΘΟΡΙΚΙΟ ΘΥΓΑΤΗΡ
ΥΠΕΡ ΤΕ ΤΟ ΥΟ ΚΑΙ ΕΑΥΤΗΣ ΑΝΕΘΗΚΕΝ.

Τρίτον ἄλλο μάρμαρον, ὃν γείσου τινὸς ἢ βῆθρου ἀπότμημα, αὐτόθι που ἀνασκαφέν, ἔχει γλυφὴν ὁρεως ἐλισσομένου περὶ δένδρον ἐλαίας ἐγκάρπου. Θὰ εἶναι, φαίνεται, ὁ τῆς Ἀθηναῆς οἰκουρὸς ὄφις ὁ ἐν τῷ Ἐρεχθεΐῳ, μετὰ τῆς ἱερᾶς μορίας.

— Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 9 Ἀπριλίου ὁ περιφανὴς φιλόλογος κ. Ἐξέρ παρουσίασεν ἐν τῇ γαλλικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Ἐπιγραφῶν καὶ τῶν Γραμμάτων τὴν τελευταίαν ὑπὸ τοῦ κ. Εὐθ. Καστόρχη δημοσιευθεῖσαν ἱστορικὴν ἔκθεσιν τῶν ἔργων τῆς ἡμετέρας ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας, ἐπαινεῖ δὲ τὸν ζῆλον τῶν κυρίων αὐτῆς διευθυντῶν ἥτοι τοῦ γραμματέως κ. Σ. Κουμανοῦδη καὶ τοῦ συμβούλου κ. Ε. Καστόρχη, οἵτινες καὶ διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἀθηναίου τοσοῦτον βοηθοῦσι τὴν ἀρχαιολογίαν, προστίθουσι δ' ὅτι συμβάλλει πολὺ καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις δαπάνη τῆς γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἐκδιδόμενον περιοδικὸν τῆς γαλλικῆς σχολῆς. Ἐν δὲ τῇ Revue Archéologique τοῦ Φεβρουαρίου ὁ κ. Γεώργιος Περρό ἀναλύει διὰ μακρῶν τὸ ἔργον τοῦ κ. Καστόρχη καὶ ἀφθόνως ἀπονέμει αὐτῷ τοὺς ἐπαινούς, λαμβάνων δ' ἐκ τῶν ἔργων τῆς ἀρχαιολογικῆς

ἐταιρίας ἀφορμὴν κατακρίνει τὸ περιοριστικὸν τοῦ ἐλληνικοῦ νόμου περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων.

— Τὸ περὶ τὸν Σκιλλοῦντα ἀνακαλυφθὲν πρὸ τεσσάρων μηνῶν ἀρχαῖον οἰκοδόμημα, ὅπου ἐπισκεφθεὶς ἐντολῇ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας ὁ ἑφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Π. Καββιδιάς ἀπεφάνετο κρηπιδώμα ἀρχαίου νεοῦ, ἐπεσκέψατο ἐσχάτως καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Κούρτιος, κατὰ τὴν ἐν Ὀλυμπίᾳ διαμονὴν του καὶ τὴν αὐτὴν ἐξήνεγκεν ἀδιστάκτως γνώμην. Εὐρέθη δὲ ἐκεῖ καὶ τεμάχιον κίονος δωρικοῦ ἔχοντος τὰς αὐτὰς διαστάσεις ὥς καὶ οἱ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἡραίου. Εὐχῆς ἔργον εἶναι νὰ ἀνασκαφῇ τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ὅχι μόνον ἕνεκα τῆς καλλιτεχνικῆς αὐτοῦ σπουδαιότητος ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐξοκρίωσιν τῆς ὑπὸ τείχους περιβαλλομένης πόλεως, ἀγνώστου οὗτης ἄπκτι τοῖς τὴν Πελοπόννησον ἐπισκεψαμένοις ἀρχαιολόγοις. Δυστυχῶς μέγα μέρος τοῦ τείχους τοῦτου κατεστράφη ὑπὸ τῶν παριοικούντων χωρικῶν, οἵτινες ἐξῆγον ἐξ αὐτοῦ τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς ὕλικόν πρὸς κατασκευὴν τῶν οἰκίδων των.

— Ἡ ἐξῆς βυζαντινὴ ἐπιγραφή ἀνεκαλύφθη ἐσχάτως ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐν τινὶ τῶν τὴν Ἑλληνικὴν ἐπικλυπτόντων μεταγενεστέρων τάφων, τῶν εἰς τὰ δῆθεν σλαβικὰ οἰκήματα ἀνηκόντων.

. σὺν ἀνθρώπῳ δὲ ζήσεται

Πλὴν ταύτης ὁ σχολάρχης κ. Ἀθ. Πετρίδης δημοσιεύει ἐν τῇ *Παλιγγενεσίᾳ* καὶ τὰς ἐξῆς δύο

Α'.

† Κυρίκος
ὁ εὐλαβέστατος
Ἀναγνώστης
καὶ ἐμψυτευτὴς
τῆς κτήσεως
ὑπὲρ σωτηρίας
ἐκυτοῦ εὐζήμενος
ἐκαλιέργησε
τὴν στρώσιν

Β'.

† Κε Ιδ Χε βοήθι τῷ
Δούλῳ σου Ἀνδρέα
τῷ ἀναγνώστῃ †
† καὶ μαρμαρρίῳ †

Ἄλλ' αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἔπρεπε νὰ δημοσιευθῶσιν ἐν πανομοιότυπῳ ἴσῳ καταστῇ φανερὸς ὁ χρόνος τῆς ἐπὶ τοῦ λίθου χαράξεως αὐτῶν ἢ τοῦλάχιστον νὰ δηλωθῇ ὅτι ἦναι γεγραμμέναι διὰ μικρῶν ἢ κεφαλαίων γραμμάτων. Ὅταν δὲ ποτε γίνῃ ἀκριβὴς τῶν ἐπιγραφῶν τούτων δημοσίευσίς σκοποῦμεν νὰ ἐπανελάβωμεν εἰς αὐτάς.

— Ἐν Πάρῳ ἐνεργουμένων ἐκχωρατώσεων ὑπὸ τῆς ἐκεῖ ἐταιρίας τῆς ἐξορύξεως τῶν μαρμάρων πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρόμου ἀπὸ τῶν λατομείων τοῦ ἁγίου Μηνᾶ μέχρι τοῦ λιμένος τῆς Παροικίας ἀνευρέθη ἐν ἀγρῷ πλησίον τῆς μονῆς Ἐκκτονταπυλικῆς ἀρχαῖον νεκροταφεῖον καὶ πολλοὶ ἀρχαῖοι μαρμάρινοι σαρκοφάγοι μετ' ἀναγλύφων καὶ ἐπιγραφῶν καὶ καλυμμάτων πολυτελῶς γεγλυμμένων· ἐν πολλοῖς τῶν σαρκοφάγων τούτων εὐρέθησαν σκελετοί, ἀγγεῖα καὶ ποικίλα κοσμήματα. Ἀνευρέθησαν δὲ πλὴν τῶν σαρκοφάγων καὶ βάραι μετὰ τροχίλων καὶ κυματίων. Ἐν πολλοῖς τῶν σαρκοφάγων ὑπάρχουσιν ἐπιγραφαί, εἴναι ὅμως καὶ τινὲς ἄνευ τοιούτων. Δυστυχῶς ἐπὶ τοῦ παρόντος αἱ ἀνασκαφαὶ δὲν δύνανται νὰ προχωρήσωσι διότι μετὰ τοῦ ἀρχαίου νεκροταφείου συνέχεται καὶ τὸ σημερινόν καὶ δεῖν νὰ ληφθῇ πρόνοια περὶ μετακομιδῆς τούτου εἰς ἄλλο μέρος.

— Ἐν Σκοπέλῳ ἐπισκευαζομένης ὁδοῦ τινος τῆς πόλεως ἐν τῇ συνοικίᾳ Φραγκομαχαλᾶ εὐρέθη σαρκοφάγος περιέχων 15 κρανία καὶ ὅσκινα ἀγγεῖα τεθραυσμένα. Μεταξὺ τῶν τεθραυσμένων ἀγγείων ὑπῆρχε καὶ ὅσκινον κηροπήγιον ὅπερ ὁ δήμαρχος Σκοπέλου ἀπέστειλεν εἰς τὸ ἐν τῷ Βερβικεῖῳ μουσεῖον τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐταιρίας.

— Ἐπανελήφθησαν ἐν Αἰθῶνι αἱ ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς σχολῆς διενεργούμεναι ἀνασκαφαὶ αἱ διακοπεῖσαι κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος. Τὰς ἀνασκαφὰς διευθύνει ὁ ἀρχαῖος μαθητὴς τῆς ἐνταῦθα Γαλλικῆς σχολῆς κ. Θωμᾶς Ὁμόλ νῦν καθηγητὴς ἐν Ναντὸς ἀποσταλεὶς εἰδικῶς ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως. Τὸν κ. Ὁμόλ ἀκολουθεῖ ὁ ἀρχιτέκτων κ. Νένοτ.

— Αἰγινῆται σπογγαλιεῖς ἀνεῖρον πρὸ τινος καὶ ἀνέσυρον ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης παρὰ τὴν νῆτον Αἰθῶνι χαλκοῦν πόδα ἵππου φυσικὸν ἔχοντος μέγεθος, κυρίως δ' εἶπεῖν τὴν ὅπλῃν τοῦ ἵππου μετὰ τοῦ ἡμίσεως τῆς κνήμης. Ἐρευνήσαντες δὲ κατόπιν ἀνεῖρον καὶ μέρος τοῦ μηροῦ τοῦ ἵππου. Τὰ τεμάχια ταῦτα πρότειναν πρὸς πώλησιν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐταιρίᾳ, προέτειναν δὲ συγχρόνως καὶ τὴν ἀνάληψιν ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης ὁλοκλήρου τοῦ ἵππου.

— Εἰς Ὀλυμπίαν ἀφίκεται κατ' αὐτὰς ἡ ὑπὸ τῆς αὐστριακῆς κυβερνήσεως ἀποσταλεῖσα ἀρχαιολογικὴ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ καθηγητοῦ Βενν-δόρφ ὃν συνοδεύουσιν οἱ καθηγηταὶ Πέτερσεν, Γούρλιτ καὶ Νίμαν καὶ τινες νέοι φοιτηταὶ καὶ διδάκτορες.

— Ὁμοίως εἰς Ὀλυμπίαν ἀπῆλθεν ὁ διευθυντὴς τῆς Γαλλικῆς σχολῆς κ. Π. Φουκάρ μετὰ δύο ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς.

— Ὁ ἄλλοτε ἐνταῦθα ἐταῖρος τῆς Γερμανικῆς σχολῆς κ. Γουσταῦος Κάρτε βοηθὸς τοῦ ἀρχαιολογικοῦ τμήματος τοῦ βασιλικοῦ μουσείου τοῦ Βερολίνου μετέβη εἰς Γατίγγην ὡς ὕφηγος τῆς ἀρχαιολογίας, ὁ δὲ ἐταῖρος ὁμοίως τῆς αὐτῆς σχολῆς κ. Φουρτβάιγγλερ προσελήφθη ὡς ὑποδιευθυντὴς τοῦ τμήματος τῆς γλυπτικῆς τοῦ μουσείου τοῦ Βερολίνου.

— Κατὰ τὰς τελευταίας ἀνασκαφὰς τὰς ἐνεργουμένας ἐν Πομπηταῖς ἐν τῷ τμήματι IX ἀνευρέθη μεγάλη αἰκία λίαν πολυτελὴς μεθ' ὀρκοστάτων εἰκόνων ἐνέχουσα καὶ λουτρὰν ὅπερ σπυγνίως ἀπικνύεται. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἀνευρέθη ὀρειχάλκινος Φαῦνος ἐξόχου ἐργασίας χρησιμεύων ὡς κόσμημα βρύσεως. Εἶναι ὀρθίως προσκλίνων ἀπισθεν καὶ ἄδη μεθύων, τὸ μὲν βῆρος τοῦ σώματος φέρων ἐπὶ τῆς δεξιᾶς κνήμης ὀλίγον κεκαμμένης, ἐνῶ ἡ ἀριστερὰ φέρεται ἐμπρός. Τὸ ὕδωρ ἐξέφευγεν ἐξ ὀπῆς τοῦ ἀσκαῦ, ὃν κρατεῖ ὑπὸ τὸν ἀριστερόν βραχίονα καὶ ὅστις συνεκοινώνει διὰ σωλήνος ἡ δεξιὰ χεὶρ ἐκτεταμένη ἐδέχετο ἴσως τὸ ὕδρον τοῦτο ὅπερ ὁ Φαῦνος παρατηρεῖ μετὰ χαροποῦ βλέμματος τρέχον. Τὸ ἔργαγμα τοῦτο εἶναι σχεδὸν ἰσομέγεθες πρὸς τὸν διάσημον ὀρχούμενον Φαῦνον τὸν ἀποκείμενον ἐν τῷ ἐν Νεαπόλει ἐθνικῷ μουσεῖῳ. Εἶναι θαυμαστὸς τὴν κίνησιν καὶ τὴν εὐλυγισίαν ἡ ζωὴ κυκλοφορεῖ εἰς τὰ ῥοδινὰ καὶ ἁρμονικὰ μέλη του, οἱ ἰδόντες δ' αὐτὸν δὲν διστάζουσι νὰ εἴπωσιν ὅτι ἐπίζηλον θὰ λάβῃ θέσιν ἰσάτιμον πρὸς τὴν τοῦ ὀρχουμένου Φαῦνου, τοῦ Ναρκίσσου καὶ τοῦ Σιληνοῦ, μεταξὺ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαίας τέχνης τῶν συνηγμένων ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Νεαπόλεως.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Τὸν λήξαντα μῆνα τρεῖς συνεκρατήθησαν τακτικαὶ συνεδρίαὶ ἐκηρύχθη δὲ ἡ λήξις τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης περιόδου τοῦ Συλλόγου τῇ 19 Μαΐου.

Ὁ κ. Ν. Καζάκης εἰσηγητὴς τῆς ἐπὶ τῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ λαοῦ ἐπιτροπῆς ὑπέβαλε τῷ Συλλόγῳ τὰς βάσεις ἐφ' ὧν ἡ ἐπιτροπὴ θέλει ἐργασθῇ. Ὁ Σύλλογος ὁμοφώνως παρεδεχθεὶς ταύτας ἐψηφίσαντο ἵνα ἡ αὐτὴ ἐκλεχθεῖσα προσωρινὴ ἐπιτροπὴ ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐν λόγῳ βιβλιοθήκης, ἔδωκε δ' αὐτῇ πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐνεργείας.

ὑπὲρ τῆς συστάσεως ἐνταῦθα φιλανθρωπικῆς ἐταιρείας τῶν φυλακῶν ὁ Σύλλογος ἐψήφισε συνδρομὴν 100 δραχμῶν ἐτησίως καὶ ἐπὶ πενταετίαν, ἀπηύθυνε δὲ τὸ προεδρεῖον ἐγκύκλιον εἰς πάντας τὰ μέλη ὅπως συνδράμωσι τὸ προκείμενον ἔργον.

Τὴν Κυριακὴν 25 Μαΐου ἐγένοντο ἐν Ἑρμοῦπόλει αἱ ἐξετάσεις τῆς αὐτόθι σχολῆς τῶν ἀπόρων παιδῶν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου παρόντος τοῦ νομάρχου τῶν ἀρχῶν καὶ πολλοῦ κόσμου. Λόγον κατὰλληλον ἐξεφώνησεν ὁ κοσμήτωρ Μεθόδιος Παπαναστασάπουλος ἀρχιμανδρίτης. Οἱ παῖδες πλὴν τῶν μαθημάτων ἐξητάσθησαν καὶ εἰς τὴν ὀργανικὴν μουσικὴν, τοῦ ἐξ αὐτῶν μουσικοῦ θιάσου ἐκτελέσαντος διάφορα τεμάχια, τὸ τιμῆμα δὲ τῆς σκυτοτομικῆς ἄρτι ἰδανθὲν ὑπέβαλε δείγματα τῶν ἔργων τῶν μαθητῶν.